

گفت و گوی صبا با علی رویین تن کارگردان سینما

فیلمساز امروز دغدغه دفاع مقدس ندارد

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی
دبیر تحریریه: امیر افشار فتوحی

www.rooznamesaba.com
rooznamesaba

تهران - خیابان آیت الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵
تلفن: ۶-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
توزیع: نشر گستر امروز

در فیلم‌های جنگی ما منعکس شده است؟
به هر حال حس می‌کنید، در این شرایط ساخت فیلم با موضوع دفاع مقدس با چه چالش‌هایی روبرو است؟
صادقانه اصلا به من بگوید، چه کسی با این همه در دسر، اصلا دغدغه ساخت اثر جنگی دارد؟! در مجموع ساختن فیلم دفاع مقدسی که سیاسیون را قانع کند، نه تنها سینمای جنگ نیست که حتی به ضد جنگ تبدیل می‌شود. کارگردانان قدیمی همچون ابراهیم حاتمی‌کیا، زنده یاد رسول ملاقلی‌پور و... برای ساخت فیلم جنگی می‌جنگیدند، فیلمساز امروز اصلا دغدغه دفاع مقدس ندارد و تنها به سفارش عمل می‌کند، به همین خاطر هر چه از او می‌خواهند، همان را انجام می‌دهد در صورتی که فیلم جنگی و دفاع مقدس سفارشی نیست.

صحبت پایانی:

عواقب جنگ هنوز در جامعه وجود دارد، جانبازان و بازماندگان جنگ بار و بایاها و آرمان‌های‌شان هنوز هستند. آنها هنوز ادامه دارند و می‌شود از اینها فیلم ساخت. اما توسط کسی که دغدغه اینها را دارد. کسی که فیلم می‌سازد، اما نه به هر قیمتی! وقتی قرار باشد برای شهدا فیلم بسازی باید بدانی با شهدا معامله کردن آسان نیست. اگر کسی همین حالا به قطعه شهدا برود، امروز آنجا شبیه به یک آرمان شهر است. در مزار شهدا امروز اتفاق عجیبی می‌افتد که جامعه از آن خبر ندارد. اندیشمندان و دانشجویان نخبه کشوری و مردم مخلص در آنجا حضور دارند. مثلا مردی با همسرش چهل سال است که در مزار شهدا به مردم جای می‌دهد، وقتی از آنها خواستم جلوی دوربین من حرف بزنند، اول نپزیرفتند و گفتند که تنها به عشق شهدا این کار را می‌کنند. وقتی مطمئن شدند که کار من و فیلم دلی است؛ با من حرف زدند و گفتند ۴۲ سال است که با پول شخصی خود به مزار شهدا می‌آیند و جای پخش می‌کنند. اما خیلی خوشحال بودند که در جایی هستند که هیچ مسوولی گذرش به آنجا نمی‌خورد و در این ۴۲ سال میزبان مسوولان نبوده‌اند و در ادامه گفتند اینجا جای کسانی است که عاشق شهدا هستند نه کسانی که هر روز برای حفظ مقام و پست‌شان شهدا را خرج می‌کنند.

فیلم‌هایی که هم انعکاس صادقانه‌ای از آن فضا را ارائه دهد و هم برای مردم جذاب باشد. اما فیلم‌سازی در این حوزه شرط و شروطی دارد که اگر رعایت نشود، ساخته نشدنش خیلی بهتر است. در واقع جنگ در سه شکل برای ما نمایان می‌شود، زمانی که ایران در جنگ بود، زمانی که جنگ تمام شده بود و زمانی مثال حالا، که دیگر سال‌های زیادی از جنگ گذشته است. در این برهه برای ساخت اثر خوب پیش از همه چیز احتیاج به یک کلیشه زدایی ذهنی از افکار مسوولان داریم و تنها در این صورت است که این سینما می‌تواند دوام خود را حفظ کند و حتی در اندازه جشنواره‌های معتبر خارجی نیز دیده شود. شاید باورش برای شما سخت باشد اما من معتقدم فیلم دفاع مقدس ایران می‌تواند اسکار هم بگیرد! اما به شرط آنکه با یک دیدگاه جهانی به مقوله جنگ بپردازد، نه یک نگاه ایدئولوژیک کلیشه شده، که مسوولان آن را در طول این سال‌ها به این سینما تحمیل کرده‌اند. این اخلاق‌گرایی صرف که رزمنده‌ای به رزمنده دیگر می‌گوید حاجی مرا بزار و برو و... که به وفور در این فیلم‌ها دیده می‌شود. اگر نیم‌نگاهی به مستندات جنگی کنی، کاملا عیان است که حتی حرف زدن سرداران جنگی ما شبیه به آنچه که نشان داده می‌شود، نیست. آدم‌های جنگ و شهدا خیلی زبان‌شان شبیه به مردم کوچه بازار بود و همین‌ها بودند که این حماسه بزرگ را آفریدند. در جنگ فارغ از لفاظی‌های اخلاق‌گرایانه، فضایی حاکم بود از تلفیق احساس‌های متضاد چون خوف، رجا، ایمان، شک و یقین، ستیز و مجادله! مجادله‌هایی که هنوز پس از این همه سال ادامه دارد! یعنی هنوز هم در مقوله‌های استراتژیک جنگی اختلاف نظر هست. ما هنوز نمی‌دانیم احمد متوسلیان و یا شهید باقری با چه کسی و بر سر چه چیزی اختلاف نظر داشتند؟ این اطلاعات را فقط کسانی که در جنگ حضور داشتند، می‌دانند که متأسفانه همه به کهنسالی رسیده و ما این سرمایه عظیم را هر روز از دست می‌دهیم. مسوولین و تصمیم‌گیرندگان در حوزه فیلمسازی؛ کدامشان می‌دانند که جنگ چه بود و چه هست؟ جنگ، تصویر افرادی است که خود آگاه به دنبال مرگ رفته‌اند. در جنگ ایران و عراق ما گوشت جلوی توپ و تانک و زرهی دشمن گذاشتیم! کدامیک از این مفاهیم

سمیه خاتونی - علی رویین تن کارگردانی است که از دیر باز دغدغه میدان‌های نبرد و هشت سال دفاع مقدس را در عرصه تصویر دارد. او تا کنون دو فیلم سینمایی با نام‌های دل شکسته (۱۳۸۶) و زمهریر (۱۳۸۸) ساخته است. فیلم دل شکسته، روایت‌گر دلبستگی دو جوان از دو خانواده متفاوت به لحاظ فرهنگی و مذهبی است. این فیلم شاعرانه با بازی دیدنی شهاب حسینی، بینا پاداران و خسرو شکیبایی ساخته شد. زمهریر نیز یک فیلم، خبر ساز و توقیف شده است که در سال ۱۳۸۸ ساخته شده و تا کنون مجوز اکران نگرفته است. علی رویین تن برای کارگردانی فیلم زمهریر مورد حمله خبرگزاری‌ها و... قرار گرفت و به سبب آن به مدت ۸ سال از سینما دور ماند و به فیلمش لقب «موهن» داده شد. خلاصه داستان این فیلم از این قرار بود که دختر یکی از جانب‌اختگان نظامی، بعد از سال‌ها به وصیت پدرش به سراغ فر مانده و هم‌رزم او می‌رود.

دفاع مقدس برای ما ایرانی‌ها چه خاصیت ویژه‌ای داشت، که آن را از سایر جنگ‌ها در جهان متمایز می‌کرد؟

هشت سال از بهترین سال‌های زندگی و تاریخ مردم ایران، صرف اتفاقی به نام جنگ شد و به گوشه بزرگی از تاریخ ایران بدل شد. این جنگ برای ما خیلی سخت و گران بود. چرا که مردم ایران در آن دوره زمانی به هیچ وجه مهربانی آن نبودند. تمام سرداران و بزرگان جنگ، تنها بر حسب وظیفه و تکلیف به این کارزار وارد شدند. اشخاصی مانند احمد متوسلیان، شهید همت و... هیچ کدام پیش از این سابقه عملیات نظامی و جنگی نداشتند، هر چند اشخاصی مانند شهید چمران و اصغر وصالی و... به خاطر حضور در تحرکات سیاسی در جهان، دوره‌های چریکی را برای مبارزه‌های شهری از سر گذرانده بودند، اما نه به معنی عملیات جنگی در وسعت مرزها و کشورها! از طرفی ایران در این جنگ با کشوری روبرو بود که دارای بهترین زرهی‌های خاورمیانه در آن دوران بود. در مجموع یعنی آنها آماده بودند اما ما نه! به همین دلیل این اتفاق بسیار بزرگی است که من فکر می‌کنم تا ابد هم می‌توان در این حوزه فیلم ساخت.

تازه‌ترین محصول سازمان سینمایی سوریه
... و بنیاد سینمایی فارابی ...

به زودی...

